



## **Clypevs Theologiæ Thomisticæ**

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

**Gonet, Jean-Baptiste**

**Parisiis, 1669**

§. III. Corollaria ex dictis

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

142. art. 3. docet id quod fit ex metu, simpliciter A non esse voluntarium, sumit illam particulam simpliciter, prout idem significat ac purè & non permixtè; & solùm intendit docere, id quod fit ex metu, non esse purè voluntarium, sed mixtum ex voluntario & involuntario, ut patet ex verbis illius, sic enim ait: *Qua fiunt ex timore principium habent ab exteriori impellente; unde non sunt simpliciter voluntaria, sed mixta, ut dicitur in 3. Ethicorum.*

## §. I I I.

## Corollaria ex dictis.

III. **E**X dictis colligitur primò, in his quæ metu fiunt, esse sufficiens voluntarium ad peccatum mortale; nam illa sunt voluntaria simpliciter & absolūtè, quamvis aliquid involuntarij habeant admixtum: Ergo metus non excusat totaliter à culpa, licèt eam diminuat, & levius peccatum faciat, ac mitiori pœnâ plectendum. Sic adversùs Christianos illos, qui in persecutione, metu ac terrore vel cruciatu fracti, cessant, tolerabilior est pœnæ modus constitutus, quàm in eos qui sponte deliquerant, ut in Ancyrana Synodo & Nicæna, aliisque factum esse scimus. Sic etiam Lucretiam illam, cujus à Gentilibus impensè est commendata castitas: *Fortasse juveni violenter irruenti, etiam suâ libidine illatam consensisse.* Suspiciatur Augustinus lib. 1. de civit. cap. 9. eamque non violenter oppressam, sed metu dedecoris, victam esse obstinatam pudicitiam, innuit Poëta, hoc versu,

*Succubuit fame victa puella metu.*

Quare non dubia est illius culpa, sed cui facilius possit ignosci, quòd invita & ex metu consensit.

II2. Colligitur secundò, contractus ex metu factus, jure naturali non esse irritos; quamvis jure positivo aliqui irritantur, quando metus est gravis & injuriosus, seu cadens in virum constantem, ut loquuntur Theologi. Ratio est, quia metus de se & ex natura sua non facit involuntarium simpliciter, sed tantùm secundùm quid: Ergo non solvit valorem contractus ex defectu voluntarij, & ipso jure naturæ.

III5. Confirmatur: Non requiritur major voluntas aut libertas ut contractus valeat, quàm ut peccatum mortale fiat: Sed voluntarium ex metu sufficit ad peccatum mortale, ut jam vidimus: Ergo & ad valorem contractus, quantum est ex ratione voluntarij, & juris naturalis.

III4. Veruntamen jure positivo irritantur plura, quæ fiunt ex metu gravi & cadente in virum constantem: v. g. jure positivo matrimonium contractum ex metu, nullum est, ut constat ex cap. *Locum*, & ex cap. *Veniens* de sponsalibus. Idem est de voto solemnè, ex metu gravi emissio, ut patet ex titulo: *De his quæ vi, metusve causâ fiunt*, & ex Tridentino sess. 25. de Regularibus cap. 19. ubi conceditur ut Religiosi ex metu professi, possint intra quinquennium reclamare, & si probaverint professionem ex metu esse factam, quòd sit nulla. Quantum verò ad votum simplex ex metu factum, non sic irritatur à Jure, ut annotavit Sylvester in summa, verbo *Metus*: quia scilicet non habet exteriorem traditionem, sed tantùm interiorem promissionem seu consensum, qui per metum extorqueri non potest. Econtra igitur votum solemnè, cum non solùm habeat id quod est interioris consensûs, sed

etiam quod est exterioris mancipationis & traditionis, quatenus fit per modum contractus cum Ecclesia, & spiritualis matrimonij, aut servitutis; ideò voluit Jus ut pari modo fieret liberè & sine metu; sicut matrimonium, quod non solùm consummatur interiori consensu, sed exteriore etiam traditione, ut sumitur ex cap. *Puelle* 20. qu. 1. & cap. *Cum virum* de regularibus. Plura quoque alia ex metu facta Jure positivo irritantur, ut electio Prælati, jurisdictio data vel propagata ex metu, absolutio ab excommunicatione, metu facta &c. ut videri potest apud Sylvestrum loco citato.

B Porro illa omnia à Jure irritantur, primò ob vitandas lites, aliaque inconvenientia, quæ ex his quæ metu cogente fiunt, sequi solent: secundò, quia sæpissimè contingit deesse in his consensum verum, quantumvis verbis externis profertur: tertio, in pœnam illius qui injuriosè metum incutit: meretur enim ut effectu careat quod per injuriam extortum est.

Ex his facile solvetur argumentum, quod contra secundam conclusionem in hunc modum fieri solet: Matrimonium & votum solemnè sunt invalida, si fiant ex metu in constantem virum cadente: Ergo non sunt voluntaria simpliciter. Consequentia patet: nam omne matrimonium, & omne votum simpliciter voluntarium, debet esse validum.

Ad hoc, inquam, patet responsio ex jam dictis: concessio enim Antecedente, neganda est Consequentia. Ad cujus probationem, distinguitur Antecedens: debet esse validum per se loquendo, & attento Jure naturali, conceditur: per accidens, & attentata dispositione Juris positivi, negatur. Potest enim Ecclesia ponere quasdam conditiones, sine quibus votum aut matrimonium non sint valida, inter quas una est, quòd fiant sine metu: sicut etiam in matrimonio aliam statuit conditionem, quòd scilicet fiat coram parrocho & testibus; ideòque matrimonium clandestinum, licèt voluntarium, est invalidum.

Potest etiam objici contra eandem conclusionem, quòd metus gravis excusat à culpa transgressionem legis; & ideò non peccat, qui ut vitet grave malum, omittit Sacrum in die festo, aut frangit Ecclesiæ jejuniû: Constat autem transgressionem legis non aliter culpâ vacare, nisi quia non est voluntaria: Igitur metus tollit voluntarium simpliciter.

Sed respondetur negando Antecedens, si intelligatur de transgressionem formali legis; existente enim hujus obligatione, nullus metus excusat simpliciter à culpa, licèt eam diminuat: propterea verò non servans jejuniû, vel non audiens sacrum, ob metum gravem, non peccat, quia tunc cessat obligatio legis; eò quòd leges humanæ, & etiam aliquæ divinæ, non obligent, nisi cum possunt commodè observari; cum verò non possunt absque gravi mali periculo, cessat obligatio, & consequenter formalis earum transgressio.

